

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3058/2023. (II. 16.) AB HATÁROZATA

bírói kezdeményezés elutasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítása iránti bírói kezdeményezés tárgyában – *dr. Czine Ágnes, dr. Juhász Imre, dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó és dr. Schanda Balázs* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával, valamint *dr. Handó Tünde és dr. Szívós Mária* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény 3. § x) pontjai, a 69/B. § (1) b) pont be) alpontja, valamint a 69/B. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.
2. Az Alkotmánybíróság a bírói kezdeményezést egyebekben visszautasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A Fővárosi Törvényszék 49.K.702.359/2021/9. számú végzésével az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése szerinti bírói kezdeményezéssel fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvénynek (a továbbiakban: At.) az egyes közigazgatási tárgyú törvények módosításáról, valamint ingyenes vagyonszétosztásról szóló 2020. XXX. törvény (a továbbiakban: Módtv.) 33. § (5) bekezdésével hatályba léptetett, 2020. május 29. napjától hatályos At. 3. § x) pontja, a 69/B. § (1) bekezdés b) pont be) alpontjának „születési” szövegrésze, valamint a 69/B. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és visszamenőleges hatállyal történő megsemmisítését, valamint a konkrét és a bíróságokon még folyamatban lévő egyedi ügyekben történő alkalmazásának kizárását kérte.
- [2] 2. Az indítványozó bíróság előtt folyamatban lévő ügyben a transznemű felperes 2021. január 13-án nemének és nevének anyakönyvi megváltoztatását kérte a Budapest Főváros Kormányhivatala alperesnél (a továbbiakban: alperes). Az alperes a 2021. január 19. napján kelt, BP/D/50-2/2021. számú határozatával a kérelmet elutasította, mivel érvelése szerint az At. 2020. május 29-én hatályba lépett 69/B. § (3) bekezdése alapján a nemváltoztatás anyakönyvi bejegyzése nem lehetséges, a névváltoztatási kérelmet pedig arra tekintettel [hivatkozva az At. 44. § (3), valamint a 49. § (1) bekezdésére] utasította el, hogy a választott utónevek nem feleltek meg a felperes születési nemének. A felperes a kérelmét elutasító hatósági határozat bírósági felülvizsgálatát kérte.
- [3] 3. A közigazgatási perben eljáró indítványozó bíróság megítélése szerint szükséges a kifogásolt jogszabályi rendelkezések Alaptörvénnyel való összhangjának egyedi normakontroll keretében történő vizsgálata, mivel álláspontja szerint a kifogásolt jogszabályhelyek kapcsán felmerül az Alaptörvény II. cikkében foglalt emberi méltóság, valamint a VI. cikk (1) bekezdésébe foglalt magánélet tisztelgetben tartásához fűződő jog sérelme.

Kifejtette, hogy a felperes transznemű, nem azonosul a születésekor bejegyzett nemével, amelyet a kérelméhez csatolt pszichológiai, valamint pszichiátriai szakvélemények alátámasztanak. Ugyanakkor a Módtv.-nyel bevezetett, az indítványozó bíró által kifogásolt jogszabályi rendelkezések folytán nincs módja arra, hogy olyan nemmel és névvel szerepeljen a hivatalos nyilvántartásban, amely összhangban áll nemi identitásával, és azzal, ahogyan magát a külvilág előtt azonosítani kívánja.

- [4] A bírói indítvány utalt arra, hogy a jogalkotó a Módtv. 33. §-ával hatályba léptetett három At. módosítással szüntette meg 2020. május 29-i hatállyal a nem- és névváltoztatás lehetőségét. Egyrészt a korábbi „nem” helyett a „születési nem” fogalmát vezette be személyazonosító adatként [At. 69/B. § (1) bekezdés *b*) pont *be*) alpont], továbbá a születési nem fogalmaként a biológiai (a kromoszómák és az elsődleges nemi jelleg alapján meghatározott) nemmel azonosként határozta meg [At. 3. § *x*) pont], harmadrészt deklarálta, hogy a „születési nem” nem változtatható meg [At. 69/B. § (3) bekezdés]. Így a névváltoztatás az At. 44. § (3) bekezdése és a 49. § (1) bekezdése változatlan rendelkezései folytán a születési nemhez illeszkedő utónév-választás következtében lehetetlenné vált a transznemű felperes számára.
- [5] A bírói indítvány kiemelte, hogy a Módtv.-hez fűzött indokolás szerint az a törvényalkotói álláspont, hogy a nem megváltoztatása biológiai alapokon nyugszik és a születéskor megállapított biológiai nemet tekinti releváns személyi adatnak. A jelenlegi szabályozás nem terjed ki a transzneműsége, és a születéskor megállapított nem és a nemhez illeszkedő név viselésére kötelezi a transznemű személyeket. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság és az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJB) ítélezési gyakorlatát elemezve arra a következtetésre jutott, hogy a transzneműeknek azon joga, hogy az állam őket az identitásuk és nem a biológiai nemük szerint ismerje el, nem vonható el az alapjogsérelmük nélkül. Érvelése szerint mind az Alkotmánybíróság korábbi, az Alaptörvény II. cikke szerinti emberi méltósághoz való, ezen belül a névváltoztatáshoz való joggal összefüggésben kimondta, hogy a nemüket megváltoztató transzszexuálisok esetében a névváltoztatáshoz való jog alapvető emberi jog [lásd: 58/2001. (XII. 7. AB határozat)]. Utalt továbbá az Alkotmánybíróság 6/2018. (VI. 27.) AB határozatában foglaltakra, amely megállapította, hogy „a nemváltoztatással összefüggő névváltoztatás [...] alapja az „EMBER” önazonossága és az egyenlő emberi méltóság sérthetlensége, valamint „a névváltoztatás egyik speciális esete a nemváltoztatással összefüggő névváltoztatás, minthogy az a személy identitásának alapvető meghatározója, saját névhez való jogként a névjog korlátozhatatlan tartományába tartozik” (Indokolás [47]). Utalt továbbá arra, hogy a határozat kimondta, hogy a jogvédelem keretében az államnak kötelessége olyan szabályozást kialakítani, amely „tudomásul veszi a nem megváltoztatását, és diszkriminációmentesen biztosítja az ebből keletkező névváltoztatás nyilvántartás(ok)ban való átvezetését” (Indokolás [48]). Továbbá idézte az Alkotmánybíróság 27/2015. (VII. 21.) AB határozatát, amely kifejtette, hogy ez a tudomásulvétel a névváltoztatás körében az államtól elsősorban regisztratív szerepet vár el.
- [6] A bírói indítvány idézte – többek között – az Alkotmánybíróság VI. cikk (1) bekezdésébe foglalt magánélet tiszteletben tartásához való jogával kapcsolatos gyakorlatát, utalva a 11/2014. (IV. 4.) AB határozatában foglaltakra, amely szerint a vonatkozó alapjog az államtól azt kívánja meg, hogy az ne avatkozzon az egyén intim szférájába, illetve az csak szükségességi-arányossági alapon korlátozható. Hivatkozott továbbá arra, hogy az EJB az Egyezmény 8. cikke szerinti magánülethez való jog kapcsán foglalkozott a transzneműek jogaival. Kimondta, hogy létezik egy európai és nemzetközi konszenzus, amely támogatja a transzneműek választott nemének jogi elismerését. Az állam pozitív kötelezettsége, hogy hatékony és hozzáférhető eljárást vezessen be, világosan meghatározott feltételekkel, amely biztosítja a nem nyilvántartásokban való megváltoztatását (*X. kontra Macedonia*, 29683/16). Továbbá megállapította, hogy az állam korlátozott mérlegelési mozgástérrel rendelkezik a magánélet legbensőségesebb aspektusát érintő olyan kérdésben, mint az egyén szexuális identitása (*Schlumpf kontra Svájc*, 29002/06). Ebbe a mozgástérbe az sem fér bele, hogy az állam nemátalakító kezeléshez kösse a nemváltás jogi elismerését (*A.P., Garçon és Nicot kontra Franciaország*, 79885/12., 52471/13., 52596/13.).
- [7] A bírói kezdeményezés az Alkotmánybíróság és az EJB gyakorlatát úgy értékelte, hogy azok alapján a transzneműeknek az emberi méltóságból és a magánéletük tiszteletben tartásából fakadó joguk van az önmeghatározásuk szerinti identitásnak megfelelő nem és név állam általi elismeréséhez. Az indítvány szerint az ezzel ellentétes szabályozás ugyanakkor felveti az Alaptörvénybe ütközés lehetőségét. Kifejtette továbbá, hogy amennyiben az Alkotmánybíróság az indítványnak helyt adna, úgy annak eredményeként a konkrét perben a Módtv. által bevezetett módosítások előtti szabályok szerint kellene elbírálni az alperesi határozat jogszerűségét.

II.

[8] 1. Az Alaptörvénynek az indítványban hivatkozott rendelkezései:

„II. cikk Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.”

„VI. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. A véleménynyilvánítás szabadsága és a gyülekezési jog gyakorlása nem járhat mások magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével.”

[9] 2. Az At. indítványokkal támadott rendelkezései:

„At. 3. § [...] x) születési nem: az elsődleges nemi jelleg, illetve kromoszóma alapján meghatározott biológiai nem.”

„At. 69/B. § (1) bekezdés b) pont [...] be) születési nemét,”

„At. 69/B. § (3) Az (1) bekezdés b) pont be) alpontjában meghatározott adat nem változtatható meg.”

III.

[10] Az Alkotmánybíróság először azt vizsgálta, hogy a bírói indítvány megfelel-e az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésében, valamint az Abtv. 25. §-ában, 51. §-ában, 52. § (1) bekezdésében, 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjában, továbbá az 52. § (4)–(6) bekezdésében foglaltakból következő formai és tartalmi követelményeknek.

[11] 1. Az indítványozó bíróság az Abtv. 25. § (1) bekezdésére alapította kérelmét, amely az At. 2020. május 29-étől hatályos 3. § x) pontja, 69/B. § (1) bekezdés b) pont be) alpontjának „születési” kitétele, és a 69/B. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányult. Az Alkotmánybíróság erre figyelemmel vizsgálta, hogy az indítvány a határozott kérelem feltételeinek [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pont] eleget tesz-e.

[12] Az indítványozó bíróság megjelölte azt a törvényi rendelkezést [Abtv. 25. § (1) bekezdés], amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Előadta az eljárás megindításának indokait [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], valamint az indítványozó bíróság megjelölte az Alkotmánybíróság által vizsgálendő jogszabályi rendelkezéseket [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [II. cikk, VI. cikk (1) bekezdés] [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont].

[13] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja értelmében az indítványnak indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezések miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, mely feltételnek a bírói indítvány szintén megfelel. Az Alkotmánybíróság azt is megállapította, hogy a bírói indítvány kifejezett kérelmet tartalmaz az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont], az ugyanis az Abtv. 41. § (1) bekezdésében a kifogásolt jogszabályi rendelkezések alaptörvény-ellenességének a megállapítására és visszamenőleges hatállyal történő megsemmisítésére irányul.

[14] 2. Az Abtv. 25. § (1) bekezdése értelmében az egyedi normakontroll eljárásnak további két – egymással összefüggő – feltétele, hogy a bírói kezdeményezés ténybeli alapja a bíró előtt folyamatban lévő egyedi ügy legyen, és a kezdeményezésnek ebben az ügyben alkalmazandó jogszabály vizsgálatára kell irányulnia [3112/2014. (IV. 17.) AB végzés, Indokolás [3]; 3058/2015. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [22]]. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében ugyanis a bírói kezdeményezés mint normakontroll egyedi vagy konkrét jellege az absztrakt utólagos normakontrollhoz képest annyiban szűkebb, hogy az indítványozó bíró csak az ügyben alkalmazott jogszabályt támadhatja meg, és részletesen meg kell indokolnia, hogy az adott ügyben valóban szükséges alkalmaznia a támadott jogi normát. Csak ezzel biztosítható ugyanis a kezdeményezés egyedi – konkrét – normakontroll jellege. Amennyiben a bírói kezdeményezés olyan jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést támad meg az Alkotmánybíróság előtt, mely az előtte folyamatban lévő (az Alkotmánybírósághoz

fordulás miatt felfüggesztésre került) ügygel nem áll összefüggésben, annak elbírálása során nyilvánvalóan nem kerül alkalmazásra, akkor érdemi alkotmányossági vizsgálatnak nincs helye [...]” {3058/2015. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [22]}

- [15] Az Alkotmánybíróság a fentiekre figyelemmel a bírói indítvánnyal összefüggésben megállapítja, hogy a bírói kezdeményezés alapját képező per releváns jogkérdése a transznemű felperes neme és neve anyakönyvi megváltoztatását elutasító közigazgatási határozat jogszerűsége. Ezzel összefüggésben szükséges az At. 3. § x) pontja, 69/B. § (1) bekezdés b) pont be) alpontjának „születési” kitétele, és a 69/B. § (3) bekezdése bírói indítvánnyal által támadott szövegrészének értelmezése és alkalmazása.
- [16] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó bíróság előtt olyan egyedi ügy van folyamatban, amelyben az általa támadott rendelkezéseket az ügy elbírálásához alkalmaznia kell, azzal szoros kapcsolatban áll.
- [17] 3. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a bírói kezdeményezés kizárólag az At. születési nemre vonatkozó rendelkezéseinek alkotmányossági vizsgálatát kérte, az ezzel kapcsolatos utónévváltoztatásra vonatkozó kifogásait az At. önálló jogszabályi rendelkezéseinek megjelölése nélkül állította. Így az indítvány indokolása ugyan a névviseléssel összefüggésben is tartalmazott érvelést, azonban annak közvetlenül, konkrét, a bíróság által alkalmazni szükséges, jogszabályi rendelkezés megjelölése nélkül állított alaptörvény-ellenessége a határozott kérelem Abtv. szerinti követelményének nem tett eleget. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy ebben a részében a bírói kezdeményezés nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pontjában foglalt feltételeknek, így az az Alkotmánybíróság indítvány érdemi elbírálására ebben a részében nem látott lehetőséget.
- [18] 4. A bírói indítvány a fentiekben kifejtettek szerint felel meg – az Alaptörvény II. cikke és VI. cikk (1) bekezdésének állított sérelme okán – a bírói kezdeményezéssel szemben támasztott, a 3058/2015. (III. 31.) AB végzésben, illetve a 2/2016. (II. 8.) AB határozatban előírt követelményeknek, így a bírói indítvány érdemi elbírálásra eszerint alkalmas.

IV.

- [19] A bírói kezdeményezés az alábbiak szerint nem megalapozott.
- [20] 1. Az Alkotmánybíróság elsőként áttekintette az At. bírói indítvánnyal támadott, jelenleg hatályos jogszabályi rendelkezéseit, illetve a vonatkozó jogszabályi környezetet.
- [21] A Módtv. 33. § (1) bekezdése 2020. május 29-i hatállyal egyrészt az At. hatályos értelmező rendelkezésekre vonatkozó szabályozását kiegészítette, a már meglévő fogalmak köre mellett definiálva a „születési nem” fogalmát, amely szerint születési nem az elsődleges nemi jelleg, illetve kromoszóma alapján meghatározott biológiai nem.
- [22] Emellett a Módtv. 33. § (2) bekezdése szintén 2020. május 29-i hatálybalépéssel a személyazonosító adatok nyilvántartására vonatkozó szabályozásra nézve a korábban hatályban volt, az At. 69/B. § (1) bekezdés b) pont be) alpontja szerinti, az érintett „neme” helyébe az érintett „születési neme” nyilvántartását írta elő.
- [23] A Módtv. 33. § (2) bekezdése továbbá az At. korábban (2015. augusztus 1-jétől) hatályban volt 69/B. § (3) bekezdése helyébe, amely előírta, hogy a gyermek személyazonosító adatainál adatváltozásként nem vezethető át a szülők neme adatának és ahhoz kapcsolódóan az utónevének megváltozása, 2020. május elsejével azt a rendelkezést léptette hatályba, amely szerint a személyazonosító adatként nyilvántartott „születési nem” nem változtatható meg.
- [24] A törvényjavaslat vonatkozó indokolása szerint a „nem fogalmát az addigi jogszabályok nem tartalmazták, tekintettel arra, hogy a nem meghatározása biológiai alapokon nyugszik. Azt az elsődleges nemi jelleg alapján, illetve kromoszóma alapján tudják megállapítani. Az anyakönyvbe bejegyzett nem, tulajdonképpen az orvos által megállapított tényen alapul, amelyet az anyakönyv deklarált. Az anyakönyv ellenkező bizonyításig a bejegyzett tényeket, jogokat igazolja, tehát jog keletkeztető hatása nincs. Az anyakönyv által deklarált nem alapján azonban már jogok, illetve kötelezettségek keletkezhetnek, ennek megfelelően szükséges a születési nem fogalmának meghatározása.” Az indokolás szerint az állam – az Alaptörvénynek megfelelően – a továbbiakban nem foglal állást állampolgárai nemi identitásának kérdésében, hanem kizárólag egyetlen, immáron egyértelmű

személyes adatot kíván nyilvántartani az anyakönyvekben: a születési nemet. A születési nem a születéskori elsődleges nemi jellegen, illetőleg a kromoszómaszám alapján megállapított biológiai nem, s mint ilyen, születéskor keletkező, nem megváltoztatható személyes adat.

- [25] Az Alaptörvény 2020. december 23-tól hatályos Kilencedik módosítása alapján az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdése értelmében: „Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz. Magyarország védi a gyermekek születési nemének megfelelő önazonossághoz való jogát, és biztosítja a hazánk alkotmányos önazonosságán és keresztény kultúráján alapuló értékrend szerinti nevelést.”
- [26] 2. A jelenlegi anyakönyvi nyilvántartásunk annak kialakulása és történeti változása, fejlődése folytán egy olyan (elektronikus) állami, országos, személyi nyilvántartás, amely közhitelesen, deklaratív módon, valamennyi Magyarországon bekövetkezett, illetve a magyar állampolgárok összes anyakönyvi eseményét (a születést, házasság és a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítését és megszüntetését, továbbá a halálesetet, illetve az ezekre vonatkozó, az At-ben meghatározott adatokat) határidő nélkül tartalmazza (lásd: At. 69/A-69/J. §-ai).

V.

- [27] Az Alkotmánybíróság a bírói kezdeményezés alapján ezt követően elsőként azt vizsgálta, hogy sértik-e a felperes emberi méltóságát a Módtv. 33. § (1), valamint (2) bekezdésével megállapított azon [At. 3. § x) pontja, az At. 69/B. § (1) bekezdés b) pont be) alpontja, valamint 69/B. § (3) bekezdése] rendelkezései, amelyek alapján az At. jelenleg hatályos szabályai a „születési nemet” adatként rögzítik. Ezt követően a vizsgálat arra tért ki, hogy a felperes önrendelkezési joga sérül-e annak folytán, hogy a születési nemként rögzített, anyakönyvben nyilvántartott közhiteles adat nem módosítható.
- [28] 1. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „ha az indítványozó egy új rendelkezés tartalmának alkotmányellenességét állítja, akkor az Alkotmánybíróság nem az új rendelkezést hatályba léptető, hanem a módosítás révén az új rendelkezést magába foglaló (inkorporáló) jogszabály alkotmányellenességét vizsgálja meg” {8/2003. (III. 14.) AB határozat, ABH 2003, 74, 81; elsőként megerősítette a 3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [61], majd többek közt: 32/2014. (XI. 3.) AB határozat, Indokolás [19]}.
- [29] 1.1. A Módtv.-nyel bevezetett, és az At. hatályos szabályozásában szereplő „születési nem” fogalma alatt a jogalkotó (a törvényjavaslat indokolása szerint) az elsődleges nemi jelleget, illetve a kromoszóma által meghatározott biológiai nemet érti. Ennek, az orvostudományi ismeretekkel rendelkező, hivatásos egészségügyi szakember által bejelentett adatnak a rögzítése történik az anyakönyvvezető részéről az anyakönyvi nyilvántartásban. A gyermek születési nemének megállapítását az orvos a biológiai nem alapvető ismertetőjegyei (mint a nemi jelleget meghatározó külső és belső jegyek, illetve kromoszómák) megállapításával végzi, amelyek orvostudományi alapokon nyugszanak, mind az egészségügyi szakember, (mind a szülők, vagy bárki más) szubjektív mérlegelésének kizárásával. Így a születési nem anyakönyvbe történő bejegyzése csakis orvostudományi alapokon nyugvó tényeken, az adott természetes személy születéskori neve alapvető ismertetőjegyeinek az egészségügyi szakember által is megerősített megállapításán nyugszik. Az anyakönyvi nyilvántartás ugyanakkor csupán regisztrálja az egészségügyi szakember által kiállított, biológiai nemből levezetett születési nemre vonatkozó egészségügyi adatot, mérlegelési, felülbírálati lehetőséggel az anyakönyvvezető nem rendelkezik.
- [30] Az At. 69/B. § (3) bekezdése a személyazonosító adatok nyilvántartása közül a születési nem megváltoztatását nem teszi lehetővé, azonban lehetséges olyan eset, amikor az elsődleges nemi jelleg alapján nem határozható meg a gyermek születési neme. Ez esetben további támpontot jelenthet a kromoszóma vizsgálat (mely vizsgálatot nem minden esetben végeznek el, mivel az esetek többségében az elsődleges nemi jelleg vizsgálata elegendő). Amennyiben nem határozható meg egyértelműen a gyermek biológiai neme és utóbb orvosi igazolás támasztja alá, hogy a gyermek neve nem a korábban már bejegyzett születési nemével egyező, az anyakönyvbe bejegyzett adat kijavítása lehetséges, amely azonban nem azonos eljárás a nem megváltoztatására irányuló eljárással.
- [31] 1.2. Mint az a fentiekben már kifejtette az Alkotmánybíróság, a „születési nem” fogalma az állampolgár születésekor fennálló, a gyermek biológiai nemére vonatkozó adottságát rögzítő tény. Ez alapján, az indítványozó

által kifogásolt születési nem anyakönyvi nyilvántartásban történő regisztrációja az anyakönyvben olyan adatot rögzít, amely az orvostudomány által alátámasztott módon egy tényhelyzetet dokumentál és amely a gyermek születésekor már létezik. Mivel a születési nem, mint anyakönyvi adat egy adott időállapotról vonatkozó (születéskor meglévő), biológiai, orvostudományi szempontokra figyelemmel megállapított tény tartalmaz, ezért az akkori időállapot, azaz a megszületés pillanatában fennálló tényhelyzet megváltoztatása nem lehetséges, az fogalmilag kizárt. A születési nem tehát egy ténykérdés, amit vitatott esetben orvosszakértő közreműködésével döntenek el. Az ugyanakkor előfordulhat, hogy ez a tény orvosszakértők által vitatott legyen, miután az nem megfelelően került feltárára.

- [32] A születési nem, mint a fentiekben kifejtett, egy adott, a megszületés pillanatában fennálló, a gyermek nemére vonatkozó biológiai tény, nem feltétlenül azonos, az indítványozó bírótól kifogásolt, a születési nemtől eltérő nemi identitással, mely az utóbbi (mint a felperes esetében is) eltérhet, amennyiben a saját nem belső megélése és a születési nem közötti különbözőség áll fenn.
- [33] 2. Az Alkotmánybíróságnak annak megválaszolásához, hogy sérül-e a felperes önrendelkezési joga a születési nem anyakönyvi nyilvántartása folytán, egyfelől arra kellett választ adnia, hogy milyen adatokat anyakönyvezhet az állam az Alaptörvény alapján, továbbá arra, hogy az önrendelkezési jogába beletartozik-e, vagy mely esetekben tartozhat bele a nemi identitás/önazonosság állami regisztrációjának bejegyzése.
- [34] 2.1. Az anyakönyvi nyilvántartás egy olyan deklaratív hatályú nyilvántartás, amely a törvényben meghatározott anyakönyvi eseményeket, illetve az azzal kapcsolatos adatokat jeleníti meg, rögzíti (regisztrálja), továbbá közhitelesen, az ellenkező bizonyításáig tanúsítja a benne foglalt adatok alapjául szolgáló, már bekövetkezett események megtörténtét.
- [35] Az államnak bizonyos mozgástere van az általa vezetett nyilvántartásokban rögzített adatok megválasztásában, ez azonban nem jelenti azt, hogy bármilyen adatot nyilvántarthat. A közhiteles nyilvántartásokban rögzített adatoknak számos követelménynek kell megfelelniük, így például összefüggésben kell állniuk a nyilvántartások céljával, azaz konkrétan az anyakönyvi nyilvántartás esetében az érintett személyek anyakönyvi eseményeihez kapcsolódóknak kell lenniük, valamint alkalmasnak kell lenniük az adott személy azonosítására. Emellett (az adattakarékosságra is figyelemmel) azoknak megfelelően egyedieknek és lehetőség szerint nem, vagy az érintett által tetszés szerint nem megváltoztatható adatnak kell lenniük.
- [36] Az indítványozó bírótól kifogásolt „születési nem”, mint az anyakönyvi nyilvántartásban rögzített adat a fentiek alapján, egy adott, a megszületés pillanatában fennálló, a gyermek nemére vonatkozó biológiai tény (amit vitatott esetben orvosszakértő közreműködésével döntenek el) rögzít.
- [37] Mindezek alapján megállapítható, hogy a születési nem, mint államilag regisztrált tényadat, az önrendelkezési jog korlátja lehet a születési nemtől eltérő nemi identitással élők esetében.
- [38] 2.2. Ezt követően az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy a születési nem állami nyilvántartása, mint az önrendelkezési jog korlátja, alkotmányosan igazolható-e, illetve kiterjed-e erre nézve az egyén önrendelkezési joga az Alaptörvény rendelkezéseiből következően?
- [39] Az Alkotmánybíróság a fentiekben már bemutatta, hogy a születési nemnek van alkotmányos relevanciája. A „születési nem” fogalma az Alaptörvény kilencedik módosításával alaptörvényi fogalommá vált. A születési nem egy olyan adottság, amit megváltoztatni nem lehet. Ennek nyilvántartása közvetlenül visszavezethető az Alaptörvényre.
- [40] Figyelemmel arra, hogy a „születési nem” mint adat anyakönyvi nyilvántartása a fentiek alapján alkotmányosan igazolható, ezért az Alkotmánybíróság a bírói indítványt ebben a részében elutasította.

VI.

- [41] 1. A bírói kezdeményezés a kifogásolt At. „születési nem”-re vonatkozó rendelkezései alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében foglalt magánélet tiszteletben tartásához való jog sérelmére tekintettel is állította. Azt sérelmezte, hogy az állam anyakönyvi nyilvántartásban azzal, hogy a „születési nem”-et mint olyan adatot tart nyilván, amely nem tükrözi a felperes nemi identitását, sérti a felperes Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében foglalt alapjogát. Így a nemi identitás elismerésére irányuló jogi lehetőség megtagadásával az állam szükségtelenül és aránytalanul avatkozik bele a felperes magánéletejébe. Erre tekintettel az Alkotmány-

bíróság azt is megvizsgálta, hogy a bírói kezdeményezéssel kifogásolt rendelkezések folytán sérül-e a felperes magánszféréjához való joga.

- [42] 2. Az Alkotmánybíróság legutóbb a 3516/2021. (XII. 13.) AB határozatában foglalta össze az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében rögzített, a magánszféra alaptörvényi védelmére vonatkozó főbb megállapításait. Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének az Alaptörvény hetedik módosításával megállapított szövege szerint „[m]indenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tisztelőben tartsák. A véleménynyilvánítás szabadsága és a gyülekezési jog gyakorlása nem járhat mások magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével.” E cikk (2) bekezdése rögzíti: „Az állam jogi védelemben részesíti az otthon nyugalmát.” Az Alkotmánybíróság – többek között – a 3308/2020. (VII. 24.) AB határozatában összefoglalva a magánszféra védelmének fejlődését, utalt arra, hogy az alkotmánybírói gyakorlat már az Alaptörvény hetedik módosítását megelőzően is a magánélet fokozott védelmét rögzítette, amikor megállapította, hogy: „Az Alaptörvény a magánélet sérthetlenségének joga alá eső védett jogviszonyok körét jelentősen kibővíti az előző Alkotmány szabályaihoz képest. A magántitok kifejezést az Alaptörvény nem használja, helyette a magán és családi életet, az otthonát és a kapcsolattartást védi.” {9/2014. (III. 21.) AB határozat, Indokolás [42]} Szintén az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény hetedik módosítását megelőző gyakorlata tükröződik a 13/2016. (VII. 18.) AB határozatban, amely a gyülekezés szabadsága és a magánülethez való jog kollízióját vizsgálva megállapította, hogy „[a] magánszféra lényegi fogalmi eleme, hogy az érintett akarata ellenére mások oda ne hatolhassanak be, illetőleg be se tekinthessenek”. Míg az Alaptörvény II. cikkébe foglalt emberi méltósághoz való jog, továbbá a VI. cikk (1) bekezdése szerinti magánszférához való jog közötti kapcsolat különösen szoros voltát hangsúlyozva kifejtette: „Az Alaptörvény II. cikke megalapozza a magánszféra alakítása érintetetlen területének védelmét, ami teljesen ki van zárva minden állami beavatkozás alól, mivel ez az emberi méltóság alapja. Az Alaptörvény értelmében a magánszféra védelme azonban nem szűkül le az Alaptörvény II. cikke által is védett belső vagy intimszférára, hanem kiterjed a tágabb értelemben vett magánszférára, (kapcsolattartás), illetve a térbeli szférára, is, amelyben a magán- és családi élet kibontakozik (otthon).” (Indokolás [42])
- [43] Az Alkotmánybíróság korábban a 3212/2020. (VI. 19.) AB határozatában is kiemelte, az Alaptörvény hetedik módosítása megerősítette a magánülethez való, illetve az ahhoz kapcsolódó jogok védelmét, új szabályozási szintre emelve azt. A korábbi, a magánszféra nevesített, néhány elemének védelme helyett komplex, általános védelmet nyújtva, mely kiterjed az intimszférára, továbbá a tágabb értelemben vett magánszférára, az egyén családi életére, otthonára, kapcsolattartására.
- [44] Az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben már megállapította, hogy a magánszférajogok az emberi méltósághoz való joggal szoros kapcsolatban állnak. Így például az Alkotmány 59. §-ában nevesített, magánlakás sérthetlenségéhez való joggal összefüggésben hangsúlyozta az emberi méltósághoz való joggal fennálló kapcsolatot.
- [45] 3. Az Alkotmánybíróság már számos határozatában rögzítette, hogy az egyén cselekvési szabadsága a magánszféra védelmét élvezzi.
- [46] Kérdésként merül fel, hogy az állam szükségtelenül és aránytalanul korlátozza-e a felperes magánszféréjét azzal, hogy az egyén intimszféréjében használt, identitását, önazonosságát tükröző, a felperes születési nemétől eltérő identitását nem regisztrálja az anyakönyvi nyilvántartásban, miközben születési neme természeténél fogva az anyakönyvben megmarad.
- [47] Az Alkotmánybíróság jelen eljárásban ugyanakkor csak azt vizsgálta, hogy a születési nem, mint nem megváltoztatható adat anyakönyvezése az Alaptörvénnyel összhangba áll-e.
- [48] Az Alkotmánybíróság jelen határozata indokolásában már utalt arra, hogy az állami anyakönyvi nyilvántartás, a modernkori állam közigazgatásának részeként az állam polgáira vonatkozó, többek között azok beazonosítására szolgáló, a személyek törvényben meghatározott anyakönyvi eseményeit, az azzal kapcsolatos adatokat regisztrálja közhitelesen.
- [49] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az egyén cselekvési szabadságának terjedelme nem feltétlenül azonos az állam ezirányú, az egyén cselekvéséhez joghatást kiváltó kötelezettségével.
- [50] Az, hogy az állam az egyén önazonos, nemi identitásának megfelelő, nemváltó kezelés nyomán létrejött neme helyett vagy mellett az egyén születési nemét nyilvántartja, több okból is igazolást nyerhet. Egyrészt az egyénnek az egészségügyi ellátáshoz való joga szükségessé teheti a születési nemének az anyakönyvi nyilvántartásokban

- való megjelenítését, az egyénről az egészségügyi intézmény részére nyújtott elengedhetetlen adatként, amely pl. szükséges lehet a megfelelő egészségügyi ellátásához. (így például egy életmentő műtét estén ennek ismerete az egészségügyi szakemberek számára akár elengedhetetlen is lehet.) Másrészt az állam büntetőpolitikája során is előtérbe kerülhet a gyanúsított, vagy az elkövetők születési neme a bünyügyi hatóságok általi pontos ismeretének szükségessége, csakúgy, ahogy relevanciával bírhat a sportjogban, vagy épp a munkajogban is.) Ezért az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az egyén magánszférájának akként történő korlátozása, amely az anyakönyvi eljárásban a születési nemét mint adatot rögzíti, nem tekinthető sem szükségtelennek, sem aránytalanak.
- [51] Ezért az Alkotmánybíróság a bírói indítványt ebben a részében sem találta megalapozottnak, ezért azt elutasította.

VII.

- [52] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az At. kifogásolt rendelkezései alaptörvény-ellenességének a megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói indítványt a rendelkező részben foglaltak szerint el-, illetve visszautasította.
- [53] Figyelemmel arra, hogy az Alkotmánybíróság a támadott jogszabályi rendelkezéseket nem semmisítette meg, ezért az Abtv. 45. § (1)–(4) bekezdéseire tekintettel alkalmazási tilalmat sem rendelt el.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [54] Szükségesnek tartom mindenekelőtt kiemelni, hogy az alkotmányozó hatalom az Alaptörvény L) cikkében a Nemzeti Hitvallásban rögzített értékekkel összhangban egyértelműen meghatározza azokat a jogrendszer átható társadalmi alapvetéseket, amelyek tiszteletben tartása a felnövekvő és az eljövendő generációknak a lehető legteljesebb méltóságban élt élet lehetőségét biztosítja. Ezzel összefüggésben az alkotmányozó hatalom úgy ítélte meg, hogy Magyarország keresztény hagyományaira is tekintettel szükséges a családi étellel, illetve a gyermekek nevelkedésével összefüggésben rögzíteni a születési nem természetes, megváltoztathatatlan adottságán alapuló felfogását.
- [55] Mindezen szempontokat szem előtt tartva az alábbiak kiemelését tartom fontosnak.
- [56] 1. A jelen ügy alapjául szolgáló bírói kezdeményezésben állított alkotmányossági probléma, hogy az At. megváltozott szabályozása következtében a nemi átalakításon átesett személyeknek nincs lehetőségük arra, hogy olyan nemmel és névvel szerepeljenek a hivatalos nyilvántartásban, amely összhangban áll a nemi átalakítás

során választott nemi identitásukkal. Ennek következtében az érintettek születési neme, illetve ebből adódóan neve eltérhet attól, amiként őket a nemi átalakítás eredményeként a külvilág azonosítja.

- [57] Fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy az Alkotmánybíróság a 6/2020. (III. 3.) AB határozatban megerősítette azt a gyakorlatát, hogy intézményvédelmi kötelezettsége körében az állam viszonylag tág mérlegelési szabadsággal rendelkezik a megfelelő eljárásjogi keretek meghatározására, azonban nem alkothat olyan szabályokat, amelyek valamely Alaptörvényben biztosított jogot alaptörvény-ellenes módon korlátoznak (Indokolás [78]). A jogalkotó ezért olyan szabályokat köteles alkotni, amelyek nem ütköznek az Alaptörvény rendelkezéseibe, és Alaptörvényben szabályozott alapvető jogot alaptörvény-ellenes módon nem korlátoznak {3086/2016. (IV. 26.) AB határozat, Indokolás [45]}.
- [58] 2. Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének védelmi köre kiterjed a nemi identitásnak megfelelő nem önazonosként történő megélésére. Lényegesnek tartom kiemelni, hogy a hatályos szabályozási környezet lehetővé teszi a nemi diszfóriával rendelkezőknek az általuk választott nemi identitásukat tükröző egészségügyi kezelést. Emiatt a nemátalakításon már átesett személyeknek az egészségügyi kezeléssel megváltoztatott nemüknek megfelelő utónév anyakönyvi nyilvántartásba történő átvezetésére – a fentiekben hivatkozott alkotmánybírói gyakorlat alapján – az államnak intézményvédelmi kötelezettsége nyílik.
- [59] A fentiek mellett lényeges szempont az is, hogy abban az esetben, ha a nemátalakításon átesettek nevük megváltoztatását nem kérhetik, vonatkozásukban olyan személyes adat válik nyilvánossá, amelyhez egyébként az érintett kifejezett hozzájárulására lenne szükség.
- [60] 3. Összességében egyetértek az indítvány elutasításával, ugyanakkor úgy gondolom, hogy – a törvényi feltételeknek megfelelő indítvány esetén – a támadott szabályozás felvetheti az Alaptörvény VI. cikkének a sérelmét.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [61] A többségi döntéssel egyetérttem, támogattam mind a rendelkező részt, mind az indokolás jelentős részét. Ugyanakkor abban a kérdésben, hogy a születési nem és az önrendelkezési jog között összefüggés lenne, nem értek egyet a határozat indokolásával (Indokolás [37]).
- [62] Álláspontom szerint – mint azt a határozat korábban rögzíti is – a születési nem (biológiai) ténykérdés. Úgy vélem, hogy az általam vitatott megállapítás nem került megfelelően kidolgozásra, illetve nem következik az indokolás megelőző részeiből sem.
- [63] Mindezek alapján a határozatot csak a fenti kiegészítéssel támogatom.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [64] A többségi döntéssel érdemben egyetértek. Előadó alkotmánybíróként ugyanakkor fontosnak tartom az indokolás kiegészítését az alábbiakkal.
- [65] A konkrét bírói kezdeményezés által kifogásolt, az At. megváltozott rendelkezései következtében a nemváltoztató műtéten átesett személyeknek megszűnt a lehetőségük arra, hogy a hivatalos anyakönyvi nyilvántartásban a nemi identitásukat tükröző utónevük átvezetésre kerüljön. A konkrét ügy alapjául szolgáló bírói indítvány által felvetett alkotmányossági probléma összetett kérdéseket vetett fel.
- [66] Egyrészt – a többségi határozat által is megjelenítetten – alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként merül fel, hogy az At. [a Módtv. 33. § (1), valamint (2) bekezdéseivel megállapított] 3. § x) pontja, 69/B. § (1) bekezdés b) pont be) alpontja, továbbá 69/B. § (3) bekezdése rendelkezései sértik-e az adott ügy alapjául szolgáló per

felperesének emberi méltóságát azzal, hogy a hivatalos anyakönyvi nyilvántartásban immár a „születési nemet” rögzítik mint adatot. További kérdés, hogy sérül-e a felperes önrendelkezési joga azzal, hogy a születési nem a hivatalos anyakönyvi nyilvántartásban nem módosítható. E kérdésekre a határozat nemleges választ adott.

- [67] Az adott ügy keretei között az Alkotmánybíróság nem foglalt állást abban az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésben, hogy az alapügy felperese nemi identitása elismerésére irányuló jogi lehetőségének a hiánya szükségtelenül és aránytalanul korlátozza-e a felperes magánszféráját, és ezen magánszféra jogok körén belül ennek folytán sérül-e a felperes névváltoztatáshoz való joga. Bár az önrendelkezési jog szabadságába nem tartozik bele a nemváltoztatás szabadsága, ugyanakkor a nemi identitásnak és nemi jegyeknek megfelelő nem önazonosként történő megélése az önrendelkezés részeként a magánszféra védelmét élvezheti. A jelenleg hatályos jogszabályi rendelkezések lehetővé teszik a nemi diszfóriával élőknek a nemi identitásukat egyértelművé tevő egészségügyi kezelést. Az ilyen kezelésen már átesett személyeknek az egészségügyi kezeléssel egyértelművé tett, nemi identitásukat tükröző nemüknek megfelelő utónevük anyakönyvi nyilvántartásba történő átvezetésére az államnak intézményvédelmi kötelezettsége keletkezhet. Az alkotmányossági vizsgálat a jelen ügyben e kérdésre nem terjedt ki, így nem vizsgálta azt a kérdést sem, hogy az érintett személyeknek joguk van-e a névváltoztatásra, vagy éppen kötelezettségük az, hogy utónevüket nemi jegyeikkel és nemi önazonosságukkal összhangban változtassák meg.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

- [68] A párhuzamos indokoláshoz csatlakozom.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde alkotmánybíró különvéleménye

- [69] 1. Egyetértek a határozat rendelkező része 2. pontjában foglalt ama döntéssel, amely a bírói kezdeményezést egyebekben – vagyis az utónévváltoztatásra vonatkozó bírói kifogásokat illetően – visszautasítja. A határozat szerint ennek az az oka, hogy az indítvány konkrét, a bíróság által alkalmazni szükséges, jogszabályi rendelkezés megjelölése nélkül állított alaptörvény-ellenességet, ami a határozott kérelemnek nem felel meg (Indokolás III/3. pontja, Indokolás [10] és köv.).
- [70] A visszautasításnak azonban véleményem szerint más indokoláson kellett volna alapulnia.
- [71] Más indokolás alkalmazása kihatna a határozat rendelkező része 1. pontjában szereplő, az At. egyes szabályait illetően érdemi, elutasításról szóló döntésre is.
- [72] Véleményem szerint a bírói kezdeményezést valamennyi elemében, és nemcsak egyebekben, vissza kellett volna utasítani, a következő okok miatt.
- [73] 2. A határozat indokolása szerint az Alkotmánybíróság abból a megállapításból indul ki a bírói kezdeményezés érdemi vizsgálatra részben alkalmasságáról szóló döntésénél, hogy a bírói indítvánnyal összefüggésben a bírói kezdeményezés alapját képező per releváns jogkérdése a felperes neme és neve anyakönyvi megváltoztatását elutasító közigazgatási határozat jogszerűsége (Indokolás [15]), és ezzel összefüggésben a határozat szerint szükséges az At. 3. § x) pontja, 69/B. § (1) bekezdés b) pont be) alpontjának „születési” kitétele, és a 69/B. § (3) bekezdése bírói indítvánnyal által támadott szövegrészének az értelmezése és alkalmazása.
- [74] A határozat ugyanakkor rögzíti azt is, hogy az indítványozó bíróság előtt a folyamatban lévő ügyben a felperes 2021. január 13-án nemének és nevének anyakönyvi megváltoztatását kérte a Kormányhivatal alperesnél, a kérelmet az alperes a 2021. január 19. napján határozatával elutasította, mivel érvelése szerint az At. 2020. május 29-én hatályba lépett 69/B. § (3) bekezdése alapján a nemváltoztatás anyakönyvi bejegyzése nem lehetséges, a névváltoztatási kérelmet pedig arra tekintettel [hivatkozva az At. 44. § (3) bekezdésére, valamint a 49. § (1) bekezdésére] utasította el, hogy a választott utónevek nem feleltek meg a felperes születési nemének.

- [75] Az új anyakönyvi szabályok egyebek között a születési nem nyilvántartását írják el, és a születési nemről szóló adatnak a megváltoztatását tiltják, a jövőre nézve.
- [76] 3. A 11/2021. (IV. 7.) AB határozat megsemmisítette az At. 101/A. § (2) bekezdését, amely az új regisztrációs szabályok alkalmazását rendelte el, a folyamatban lévő ügyekben is. Ebből következően azoknál a személyeknél, akiknek a névváltoztatása már folyamatban volt, a hatóságoknak a korábbi szabályok szerint kellett és kell eljárniuk. Az Alkotmánybíróságnak abból kell kiindulnia, hogy a hatóságok az alkotmánybírósági döntésnek megfelelő intézkedéseket hoztak és hoznak. Jogalkalmazási kérdés a jelen esetben az, hogy ez az alkotmánybírósági határozat kihat-e és hogyan a jelen bírói kezdeményezéssel érintett személy konkrét ügyére. Az At. szabályai az alkotmánybírósági határozattal együtt értelmezhetők úgy is, hogy a konkrét esetben a nemváltoztatási és névváltoztatási kérelem folyamatban lévő ügyet érint a felperesnél.
- [77] Kétségesnek tartom, hogy az ügyben valóban alkalmazandók-e a bíróság által felhívott, születési nemre vonatkozó új szabályok a változtatásra irányuló esetben. A bírói kezdeményezésre okot ügy felperese esetében is folyamatban lévő ügynek kell tekintenie a bíróságnak a névváltoztatási ügyet, hiszen a hatósághoz benyújtandó kérelmet megalapozó szakvéleményeknek a beszerzése, esetleg konkrét orvosi beavatkozások tényleges megkezdése az ügyfél részéről már meg kellett történnjen addig az időpillanatig, amikor az At. új szabályai hatályba léptek. Olyan alkotmányos követelmény meghatározása mellett, amely arról szól, hogy a felperesnél ezt az ügyet is folyamatban lévő ügynek kell tekintenie a bíróságnak, vagyis olyanak, amelyben az At. 101/A. § (2) bekezdés és a többi, születési nemről szóló szabály nem alkalmazható, a bírói kezdeményezést vissza kellett volna utasítani.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

- [78] A különvéleményhez csatlakozom.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/2644/2022.

